

สวนพฤกษศาสตร์ 5-योग

โกงกางหัวสุม

ชื่อวิทยาศาสตร์

Bruguiera gymnorrhiza (L.) Savigny

ชื่อวงศ์

RHIZOPHORACEAE

ชื่ออื่น ๆ

ประสัก (ภาคกลาง), พังกาหัวสุม พังกาหัวสุมดอกแดง (ภาคใต้)

ชื่อสามัญ

Black mangrove

ลักษณะทั่วไป

ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง 25-35 ม. เรือนยอดเป็นพุ่มกลม ทึบ โคนต้นมีพอนและมีช่องอากาศขนาดใหญ่อยู่ทั่วไป มีรากหายใจที่พังกอล้ำรูปหัวเข่า เปลือกหยาบ สีน้ำตาลดำถึงดำ มีรอยแตกเป็นร่องตามยาวไม่เป็นระเบียบ ใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก รูปรีหรือรูปไข่แกมรี กว้าง 4-9 ซม. ยาว 8-20 ซม. ปลายแหลม โคนคล้ายรูปปลีมน แผ่นใบหนา ด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีจางกว่า เส้นกลางใบด้านล่างมักมีสีแดงเรื่อๆ เส้นแขนงใบข้างละ 8-10 เส้น ก้านใบยาว 2-5 ซม. มักมีสีแดงเรื่อๆ หูใบแหลม ยาว ประกบกันเป็นคู่ที่ปลายกิ่ง ยาว 4-8 ซม. สีแดง ร่วงง่าย ดอกออกเดี่ยวๆ ตามง่ามใบ ก้านดอกยาว 1-3 ซม. โคนกลวง ดอกจึงอยู่ลักษณะคว่ำด้านหน้าลงสู่พื้น ดอกตูมรูปกระสวย ยาว 2.5-3.5 ซม. กลีบเลี้ยงสีแดงปนเขียว ติดกันที่โคนขึ้นมาประมาณครึ่งหนึ่งของความยาวทั้งหมด ส่วนบนแยกออกเป็นแฉกแคบๆ 10-16 แฉก แต่ละแฉกกว้าง 3-5 มม. ยาว 1.5-2 ซม. กลีบดอก 10-16 กลีบ รูปขอบขนาน สีขาวหรือเหลืองอมเขียว ปลายกลีบเว้าหักกลีบลงมาเกือบถึงกลางกลีบเป็น 2 แฉก ปลายแหลม มีรยางค์เป็นเส้นแข็งติดที่ปลาย 3-4 เส้น ยาว 2-3 มม. ขอบกลีบใกล้โคนกลีบมีขนสีขาวเป็นมันคล้ายเส้นไหม เกสรเพศผู้มีจำนวน 2 เท่าของกลีบดอก ฝังไข้อยู่ใต้วงกลีบ ยอดเกสรเพศเมียแยกออกเป็นแฉกสั้นๆ 3-4 แฉก ผลรูปลูกข่าง ยาว 2-3 ซม. ผิวเรียบ ป่าชายเลนตามฝั่งทะเลทั่วไป บนพื้นที่มีดินเลนค่อนข้างแข็งกว่าที่โกงกางใบใหญ่และโกงกางใบเล็กขึ้นอยู่ และพื้นที่ตอนที่น้ำทะเลขึ้นถึง

นิเวศวิทยา

ประโยชน์

ไม้ใช้ทำเสาเรือน เสาโป๊ะ ทำฟืน ถ่าน ขายรวมกับไม้พินและถ่านไม้โกงกาง